

BESKÆFTIGELSESMINISTERIET
JIC

23. marts 2005
Sag nr. 7107-0001
Opgave nr. -
OBC/LDB

**Talepunkter til brug for samrådet den 30. marts 2005 vedr.
illegalt arbejde.**

Generelt indledende svar

Jeg vil gerne indlede med at slå fast, at anvendelsen af illegal arbejdskraft er uacceptabelt. Brug af illegal arbejdskraft er som hovedregel identisk med underbetaling, dårlige arbejdsvilkår, skatteunddragelse, konkurrenceforvridning og ulovligheder af forskellig art. Hvis illegalt arbejde får lov til at brede sig, kan det true de ordnede forhold, som kendetegner det danske arbejdsmarked.

Regeringen vil derfor gøre det yderste for at bekæmpe snyd, svindel og plat på arbejdsmarkedet. Det var parolen i sidste valgperiode. Som det fremgår af Regeringsgrundlaget har vi stadig denne problemstilling højt oppe på dagsordenen.

Vi har i et bredt samarbejde med Folketingets partier allerede gennemført en række initiativer på området:

- Gennem vores fairplay kampagne har vi sat fokus på holdningen til sort og illegalt arbejde. Det skal ikke være acceptabelt at bruge illegalt arbejde. Jeg tror, at en holdningsbearbejdning er vigtig på dette område.
- Vi har etableret regionale netværk, hvor politiet, ToldSkat og arbejdsmarkedets parter arbejder sammen om at overvåge og forebygge illegalt arbejde i lokalområdet.
- Vi har fordoblet strafferammerne for arbejdsgivere, der gør brug af illegal arbejdskraft.
- Vi har udarbejdet en manual, der er politiet til stor hjælp i indsatsen mod illegal arbejdskraft fra de nye EU-lande.
- Politi, ToldSkat og Arbejdsdirektoratet gennemfører løbende kontrolaktioner i brancher, hvor der er mistanke om illegalt arbejde.

På et møde i forligskredsen bag østaftalen den 16. marts 2005 blev vi enige om yderligere stramminger:

- Vi vil således etablere et register over alle udstationerede i Danmark. På den måde kan vi bedre identificere fiktive virksomhedskonstruktioner, der ulovligt forsøger at komme ind på det danske arbejdsmarked.
- Vi har også lagt fast, at arbejdskraft fra de nye EU-lande, der tilbydes danske virksomheder gennem vikarbureauer, skal have en opholdstilladelse efter overgangsreglerne. På den måde sikres, at de ansættes på danske vilkår.
- Endelig har vi bedt Rigspolitiet og Justitsministeriet om at overveje mulighederne for yderligere for at styrke politi-

indsatsen over for illegalt arbejde. Forskellige forslag har været nævnt, så som efteruddannelse, støtte fra Rigspolitiet til de enkelte politikredse samt mere håndfaste muligheder for at gribe ind, når politiet bliver opmærksom på ulovligheder.

Meget er således gjort. Men vi er nødt til hele tiden at overvåge problemerne og løbende justere indsatsen. Den menneskelige kreativitet er jo desværre stor, når det handler om at omgå gældende regler.

Vi kan ikke komme illegalt arbejde helt til livs. Det ville kræve en politistat, som ingen af os ønsker. Men vi skal være på forkant med udviklingen, og derfor er en drøftelse af disse spørgsmål helt afgjort relevant.

Og så til de konkrete spørgsmål:

Spørgsmål 1:

Hvordan vil ministeren sikre, at der sker en bedre information til arbejdsgiveren om, at ingen udlænding må tage arbejde, før der foreligger en arbejdstilladelse?

Information til arbejdsgiveren på dette område sker under to forskellige former: Dels en generel information via dagspressen og til de relevante brancheorganisationer. Dels information til de konkrete arbejdsgivere, der ønsker at ansætte udlændinge.

For så vidt angår den generelle information er budskabet fra udlændingemyndighederne klar: Enhver der ønsker at beskæftige en udlænding, bør sikre sig, at udlændingen har ret til at opholde sig og arbejde i Danmark. Hvis en udlænding arbejder ulovligt, kan udlændingen og dennes arbejdsgiver straffes.

Dette generelle budskab har Udlændingestyrelsen fulgt op på gennem kontakt til relevante arbejdsgiverorganisationer.

Udlændingestyrelsen har således også afholdt møder med Dansk Landbrug og via Landbrugsavisen offentliggjort en grundig vejledning vedr. reglerne for ansættelse af udlændinge.

Når det drejer sig om information fra udlændingemyndighederne til den enkelte arbejdsgiver, så understreges det også her, at det er ulovligt at påbegynde et arbejde uden en påkrævet tilladelse.

Hvis en statsborger fra et af de nye EU-lande søger om arbejdstilladelse, vil den pågældendes arbejdsgiver i forbindelse med udfyldelsen af arbejdsgivererklæringen blive vejledt om, at arbejdstageren ikke lovligt kan begynde at arbejde, før pågældende er meddelt opholds- og arbejdstilladelse. Hvis arbejdsgiveren ikke selv har indsendt arbejdsgivererklæringen, sender Udlændingestyrelsen et brev, hvor det tydeligt er anført, at ansøgeren ikke må arbejde, før opholds- og arbejdstilladelsen er givet. Det fremgår samtidig af brevet, at overtrædelse heraf er forbundet med strafansvar.

Det fremgår endvidere af det opholdskort, som udlændingen får, hvilken periode og hos hvilken arbejdsgiver opholds- og arbejdstilladelsen gælder.

[Eksempler på breve til arbejdsgivere og opholdskort til udlændingen kan uddeles til udvalget.]

Samlet set, er det således udlændingemyndighedernes vurdering, at informationen til arbejdsgiverne om dette forhold er tilstrækkelig.

Men igen: Vi vil følge denne problemstilling nøje, og hvis der viser sig at være behov for yderligere information, så må vi sætte de fornødne ressourcer af til det.

Jeg vil dog gerne føje til, at problemerne i forhold til anvendelsen af illegal arbejdskraft jo næppe alene bunder i et manglende kendskab til de gældende regler. Vi er nødt til at se i øjnene, at nogen falder for fristelsen til at anvende billig arbejdskraft for at opnå en økonomisk gevinst.

Og her må vi sætte ind med de tiltag, som jeg nævnte indledningsvist: klare regler, bedre kontrol samt skærpede straffesammer.

Spørgsmål 2:

Hvordan vil ministeren sikre, at udlændingen udrejser, når arbejdstilladelsen udløber?

Indledningsvist skal vi lige slå fast, at borgere fra de nye østeuropæiske EU-lande kan vælge at opholde sig i op til seks måneder i Danmark som arbejdssøgende, hvis deres ansættelse hos en dansk arbejdsgiver ophører. De har ikke ret til dagpenge eller sociale ydelser, men de har altså mulighed for at blive her og søge arbejde i en periode på op til seks måneder.

Finder de et arbejde, må de dog ikke påbegynde arbejdet før- end, Udlændingestyrelsen har udstedt en ny arbejdstilladelse.

Vi har set enkelte eksempler på, at udlændinge fra de nye EU-lande har skiftet arbejdsgiver uden først at have fået en ny arbejdstilladelse. Vi har også set eksempler på at personer er gået fra at være landbrugspraktikanter til at være almindelige landbrugsmedhjælpere uden den fornødne tilladelse. I begge tilfælde er der tale om ulovligt arbejde. Det er blevet meldt klart ud – bl.a. via Udlændingestyrelsens samtaler med landbrugets organisationer.

Derimod har vi- mig bekendt - ikke konstateret konkrete tilfælde, hvor personer vedbliver med at arbejde hos den samme arbejdsgiver, selv om deres arbejdstilladelse er udløbet. Hvis dette problem skulle opstå, vil vi vurdere, om der er brug for øget kontrol på området.

Spørgsmål 3:

Vil ministeren tage initiativ til, at bøde- og straffeniveauet skærpes væsentligt, specielt i tilfælde, hvor der ikke kan være tvivl om, at beskæftigelsen af illegal arbejdskraft er sket bevidst?

Som nævnt indledningsvist har vi allerede skærpet strafferammerne ved illegalt arbejde.

For så vidt angår arbejdsgivere, der ulovligt beskæftiger udlændinge, vedtog Folketinget i juni 2004 lov nr. 428. Det indebærer, at strafferammen nu er fordoblet fra bøde eller fængsel indtil 1 år til bøde eller fængsel indtil 2 år. Bødeniveauet i sager, hvor der ikke idømmes frihedsstraf, steg samtidig fra 3.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned til 10.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned. I tilfælde, hvor der foreligger skærpende omstændigheder, tilsigtes en skærpelse af bødeniveauet til 20.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned. I sager, hvor der foreligger en flertal af skærpende omstændigheder, kan den vejledende bøde-størrelse på 20.000 kr. fraviges i skærpende retning.

Det anses for en skærpende omstændighed,

- at overtrædelsen er begået forsætligt,
- at der ved overtrædelsen er tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, eller
- at udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet.

I februar 2005 har integrationsministeren fremsat lovforslag (L78) om skærpelse af straffen for en udlænding, der er ulovligt beskæftiget her i landet. Lovforslaget medfører, at en udlænding, der arbejder uden fornøden tilladelse, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år. Der er således tale om en fordobling af den nuværende strafferamme. Lovforslaget medfører derudover en væsentlig forøgelse af bødeniveauet, der i dag er 400 kr. pr. måned. Bødeniveauet fastsættes i de tilfælde, hvor der ikke idømmes fængselsstraf, til 1.000 kr. den første måned, udlændingen arbejder ulovligt her i landet, og derefter stigende med 500 kr. pr. måned. Ved straffens udmåling er det en skærpende omstændighed, hvis udlændingen ikke har ret til at holde sig her i landet.

Med skærpelsen af strafferammen for arbejdsgivere, der anvender illegal arbejdskraft, samt forslaget om skærpelse i forhold til en udlænding, der opholder sig eller arbejder ulovligt i Danmark, har vi sendt et vigtigt signal om, at illegal arbejdskraft ikke tolereres. Dette vil kombineret med kontrolaktioner skabe fokus på problemstillingen og have en præventiv effekt.